

Pinnspelet.

ACC. N:R

M. 11422:1.

Luf 69

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

hvad det kallas har jag aldrig hört, men jag har sett
~~ett~~ köjt med röda gröna gula & blåa pinnar
der hvarje färg hade olika poängvärde, med stickor
Likka 15 cm. långa, bland dem var en spetsig
som hade stort poängvärde, man började plocka
med fingrarna tills man fick fast den spetsige
sedan fick man gangna den att plocka med,
flera stycken kunde deltaga, 21 st. stickor fanns
poängen var 2, 3, 5, 10 för de olika ^{färgerna} stickorna och 20 för
den spetsiga s.k. lyftstickan. av värkan vet jag ej.
men jag har varit med & gagnat s.k. pölsepinnar
till stickor och lyft med en strumpsticka och
den som fick mest han vann. jag har aldrig gjort
något spel, och vet ej någon särskild tillverkare
här är det mest skol & läsbarn som spelar detta
det är ej över 20 år sen jag fick se detta spel.
och har ej hört något vidare om det. Nu finns det att
köpa i leksaksfärer mera vet jag ej om detta.

Begrafning.

ACC. N:R M. 11422:2.

Luf 70
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

min far har berättat detta för mig, men jag
minns ej allt nu. I hans barndom på 1850-talet
var det sed att en av släkten till den
döde gick omkring till släkten och i sorg-
liga ordalag meddelade den dödes bortgång,
och der han eller hon varit avhållna, blev
han hjärtligt undpågnaad, och så prattades
det på de ställen mycket om den dödes
goda sidor och dröcks en skål för honom
eller Honne om det var något att ärova.
Till utomstående och goda vänner var
det en i församlingen som antitades
nästan av alla till att sprida ut sorge-
budskapet samt att bjuda omkring
till begravningen, i hans församling
hållades han prattasse, eller Begravnings-
lasse. Jag minns ^(far so) att plaggning på halv
här nere vid dödsfall ej föräkom förän

Begravnin.

ACC. N:R M. 11422:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på 1860 talet. Dödsannonser i Tidningen någon en-
staka rika började då och så ungefär, men
de fattiga nog en 15-20 år senare först efter
det att Tidningen kom att spridas på landsbygden.
Björndninghorten minns jag fört här på 1890 talet.
Till begravningen ej alltid hela släkten utan blott
de som de döda mest sympatiserat med, och
deras äldre bästa vänner och trognaste grannar
var ^{det} så att Lasse kände till rådgöting om
hur den döde sympatiserat med släktingarna
så sjöng han i vanliga fall en salm an-
passad efter hur dom kommit öfverens i lifet.
och så gick han på och pratade till den dödes
ära der det passade, och motsatt der det
som han tyckte, det passade. Då någon
dött lästes en salm, som i många fall
den döde själv bestämt innan han eller
hon dog, och så tillkallades Kloekaren att

Begravning.

ACC. N:R M. 11422:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Läsä och förrätta Bön. Här var det en gammal gumma kallad ägonmättan som tillslöt gören på döda och lade 5 äringar över dem. Hon lade också en brokkramad handduk under hakan så munnen tillstängdes, samt en pykantig duk eller stor väsdduk över ansiktet, Strupduk. Bibel eller sambo's Bibeln ovanför hufudet och Boten i knäerna. I vanligt fall, Sax har jag ej hört något om. I vanligaste fall flyttades den döde strax efter från sängen och lades på ett sofflock eller en dörr där han skulle ligga till begravningen. Tvättning utfördes i allmänhet av en gumma som gick ut till nästan alla döda. Sänghalmen brändes och lufslukten rökades ut med örter eller Enc helit om det fanns att få. Och så skulle bädden skuras med såpa och kläderna ut och

Begravning.

ACC. N:R M.11422:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vädras och ristas, och om det mistänktes någon särskild sjukdom så lades de in i Bakugnen att rökas. Svepningen gjordes ej pårädd Kristan väntades och den företogs mest av en för hela församlingens gemensam person s.k. likesveparen, I många fall hade, särskild de rika klädder undanlagd, och många brukade Brudgömskjortan, Det har förkommit att döda lagts i Krista fullt påklädda även med strumpor, för sådana kvinnor som kallades hennes nåd har jag hört att dom hade särskild klut till sista färden, för män har jag ej hört något om klut. Det var olika när liket lades i kristan men mest var det nog den 3:e dagen efter döden. Duk över ansiktet och blommor eller grönt i knäpp. Få händer, Två fall har jag hört att Flickor sveptes som brudar, Småflickor som Änglar

Begrifning.

ACC. N:R M. 11422:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

svepta med vingar har jag också hört en gammal Läsarekvinna tala om en gång. När brukade läsa något och när brukade gå i sicksak på något vis framför liket då det bars ut, för att det ej skulle gå igen och så slogs en spik i fotändan på kistan med hufudet under på spiken så att han ej skulle på komma igen, fötterna har jag ej hört något om. Det förekom ofta, mycket ofta, att folk skulle ha beröring med lik, för att bota sjukdomar och sända dem med den döde i graven, och allt som man trodde vara s. k. vält av smödrar skulle ju botas på något vis genom den dödes beröring och komma med i graven, och så var det många som ej fick vara med vid sin mors begrafning därför att hon botat dem genom beröring av lik, för det varit vält de haft,

Begravning.

ACC. N:R M. 11422:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och om de kommo ned vid graven så kom det
volda Tillhakar, och det har vi ett bevis på
nu levande som bor här nära, det var en
sorts slaganfall, som hans mor lofade
honom för, även om han Tillade i sin mors
så kom det igen, och det gjorde det, Ty han
Tillade i graven, och han lider mycket av
det nu, det kommer hvarje månad, och
han var fri för det Till hans anor begravs.
han heter Ola Persson och bor i Gislöv har
varit min nabo i 13 år då han var frisk.
Kistan och liket stod mest i sk. baghuset
eller Kistehuset, och i Trängre lägenheter
äntingen i Drängstugan eller i Huggeluset
någon gång även i vedboden, det pryddes
alltid med granris eller löv, man hängde
en handduk eller mindre lakan för gluggen
eller fönstret, än i dag hängs vitt för fönst.

Begräning.

ACC. N:R M. 11422:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

det hände ofta på sommaren vid varma dagar att kistan bärs ut på en loge eller lagolv, så att ej luktluften skulle kännas i boningshuset, jag har ej hört löpsal, men det låter ej otroligt, kistan ställdes så att fötterna pekade mot dörren, så man släppte vända den, när den skulle ut, 2 ljus tändes då salen lästes eller sjöngs. Ofta ville någon se liket, därför spikades ej locket förr ännu kistan skulle bäras ut, men först efter Trakteringen, kaffe och en jök. Likvaka har jag hört, men ej några detaljer. På Fars Tid likna kistan mest ett beströgt hus de fattiga, de flesta spikade själva ihop den, Den beströks med sot å Himrök i gamla Tider och pryddes med pinbrossad Holstube, och bärs med vackra rep som voro klädda med bast eller sacktrasor.

Begravning.

ACC. N:R M. 11422:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I de bättre gårdarna gjorde Huggedrängen kistan.
Jag vet ej när de första fabrikskistorna kom till.
Det hände som sagt att Brännvin eller Rom
lades i kistan om den døde mycket anlitat denna
drycker i lifstiden, ofta för honom skäl om den
døde varit smed, spån å flugel om det var snickare
samt yxa eller knif om den døde varit hackare.
Det har ju händt att dödsgrafare hittat sådana saker
men som flasker då korrades med kork som förgätt
så har Rom varit fönnan. Om när släkting eller
särskild tillslöt kistan kan jag ej säga, men
far tala om i hans barndom borrhade man hål
och fäste locket med trädpluggar, även spik
ibland, sen klef det skruvar. Likbår har jag
hört talas om, här använd för cirka 100 år sedan
något mer vet jag ej om den. Jag är nu 79 år
och så länge jag minns tillbaka har liken körts
med vagnar, först med Hälsaragu utan styre

Begravning.

ACC. N:R M. 11422:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

både fram å bakh, sedan vanliga s.k. lastvagnar
som bakstyret Togs av, och nu för Cirka 30 eller 35
år sen kom ju likvagnarna, som kyrkan håller
härnere. Det var en stor ära att bli körd i Likvagn.
Strax då endast de rika fick gagna den mot betaltning.
Det var lite debatt innan Kykostämman fick besluta
om köp, Hästar lästes av vem som hade 2 liko
färdade Vita eller Svarta, Kan ej minnas näre
särskild här på landet, men i stan hade de sorgtöcke
mer för en 15 år Cirka kanske bara 12 eller 10 så
höjste ju Begravningsentreprenörerna likbil som nu
allmänt används här. vid våra Vinstar Hörs liksom
på vanliga Kelkar, Presten brukar komma till
den rika och hålla utfärdstalet, och hos den
andra någon av släkten, innan kistan spikades
någon sång eller salm som den döde älskat i Fiden.
om möjligt skall Kistan ut stora ingången med fötterna
och tillanden före, har aldrig hört något kastas efter
Kistan.

Begravnings.

ACC. NR M. 11422:11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vid bud till begravning budas särskilda släktingar att
bära, de som anses bäst i medelåldern inman 30 år.
Närmaste anhöriga näst upp till likvagnen, förresten
i led efter släkt, och sist vänner o bekanta, Prestaterna
stihls ut en på varje sida i den bilen som kör
först i likstågen framför likbilen der åker bara
de 2 Prestaverande och der är bara den bilen förs
alla de andra efter likbilen, lika för åkande som
gående, de går bara de 2 Prestaverande förs i Teten
Prestaterna medföljer likbilen och Tishör den.

Men slutar jag med detta Ty jag har
ej något mer av vikt att skriva
jag har haft sjukdom på hjärnan
så minnet vill ej riktigt följa med,
jag vet ej om det kanske var blödnings-
mycket lätt då.
Vänligen J. Persson